

hed ville friskolernes elever i endnu flere tilfælde end før kunne få plads i klasserne uden ekstra lærerløn. Der er derfor stærke saglige grunde til nu at foretage en kraftig nedsættelse af hjemstedskommunernes lovbundne tilsvær pr. privatskoleelev. Men især er det at føje spot til skade, at tilgangen på de omtalte 13.000 elever fra 1975 til 1983 (der som nævnt især er sket i landkommuner med friskoletraditioner, spredt og decentral folkeskolestruktur og svagt skattegrundlag) nu betales med et tilsvær, som staten selv indkasserer. Af de 85 pct., staten giver i tilskud til disse elever, får den 65 pct. refunderet, så denne selvbestaldede nyordning alene i 1983 giver staten en fortjeneste på 134 mill. kr. på den nævnte kommunegrupes bekostning.

– De fleste forældre og de af dem valgte politikere i landkommunerne vil gerne støtte både de mindre kommuneskoler og friskolerne. Det bør vi også gøre af mange gode grunde, bl.a. for at skabe nær forbindelse

mellem hjem og skole og lægge vægt på de enkelte elevers forskellige forudsætninger og udviklingsmuligheder i et land, hvor vi har rigeligt af konformitet og formynderi, hvor frihed og mangfoldighed ikke har for gode vilkår.

Man må forvente, at undervisningsministeren, indenrigsministeren og finansministeren, under hvem denne sag sorterer, vil føle sig forpligtede til at inddrage disse synspunkter i den højaktuelle diskussion om mellemkommunal udligning og tilskud fra staten til kommunerne.

I regeringen er det jo især Venstre, der har et naturligt engagement i, at disse synspunkter ikke får urimelige vilkår i den økonomiske kværns malstrøm.

Der vil være støtte at hente i folkettinget fra partier, der lægger vægt på mindre enheder, lokalt ansvar og frihed til at være sig selv.

Kristian Thule Hansen

Danske Kommuner, nr. 4, 23. februar 1983

Staten har ændret byrdefordelingsnøglen for privatskoleelever. – Ingen fortalte kommunerne, at bloktilskuddene ikke skulle stige i takt med antallet af elever i privatskolerne.

Der er på det seneste opstået ny, stærk diskussion om privatskolernes finansiering. Det forhold, at »hjemstedskommunerne«s lovbundne tilskud til de private grundskoler er steget ca. 22 pct. på ét år, til 10.300 kroner pr. elev i 1983, bidrager stærkt til utilfredshed i kommunerne.

Der er også gode, saglige grunde til at tage hele denne sag op på ny, da den udvikler sig stadig mere skævt til ugunst for de kommuner, der har forholdsvis mange privatskoleelever.

Men først en redegørelse:

Da folkeskolereformen og bloktilskudsfinansieringen af kommunale og private grundskoler indførtes i 1975, pålagdes privatskolernes hjemstedskommuner et bidrag på 65 pct. af de ca. 85 pct. statstilskud til de private grundskolers tilskudsberettigede driftsudgifter.

Det beløb sig i alt i 1975 til ca. 4.800 kroner pr. elev af ca. 48.000 elever, i alt ca. 230 millioner kroner. Dette beløb blev overført til bloktilskudspuljen. Hjemstedskommunerne forøgede altså denne pulje med 230 pristalsregulerede millioner kroner – i 1983 ca. 494 millioner kroner.

De pågældende kommuners bidrag mildnedes derved, idet puljeforøgelsen kom dem til gode i forhold til kommunens andel af det beregnede objektive udgiftsbehov.

Hele besparelser

Der var i 1975 stort set enighed i Kommunernes Landsforening om, at dette bidrag i almindelighed ikke kunne modsvares af en tilsvarende besparelse i folkeskolen. Det drejede sig da som nu mest om mindre landkommuner med små kommuneskoler og små klassekvotienter, hvor der ofte var plads i klasserne til friskolernes elever.